

MONIKULTTUURISTEN NUORTEN KOKEMUKSIA
VANTAAN SEURAKUNTIEN NUORISOTYÖSTÄ

Santeri Luomaniemi
Opinnäytetyö, syksy 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyönohjaajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Luomaniemi, Santeri. Monikulttuuristen nuorten kokemuksia Vantaan seurakuntien nuorisotyöstä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, syksy 2015. 48 sivua, 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää monikulttuuristen nuorten kokemuksia ja toiveita seurakunnan toiminnasta. Nuorten kokemuksia selvitettiin teema-haastattelujen avulla. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastatteleamalla viittä monikulttuurista nuorta Vantaan seurakunnista. Haastatteluaineisto analysoitiin teemoittelun avulla.

Monikulttuuriset nuoret olivat löytäneet hyvin paikkansa kotiseurakuntien nuorisotyöstä. Kokemukset esimerkiksi isosena toimimisesta olivat pääsääntöisesti positiivisia. Seurakunta koettiin paikaksi, jossa voi kokea yhteisöllisyyttä. Lisäksi positiiviseen kokemukseen liittyi mielekäs tekeminen ja osallistuminen, esimerkiksi musiikin tai ilmaisutaiteen keinoin. Nämä asiat olivat nuorille luovuttamattomia seurakunnan toiminnassa.

Monikulttuurisilla nuorilla oli myös negatiivisia kokemuksia seurakunnan toiminnasta, tosin harvemmin kuin positiivisia. Negatiiviset kokemukset liittyivät usein ulkopuolisuuden tunteeseen sekä epämieluiseseen tekemiseen. Lisäksi oli yksittäistapauksia, joissa negatiivinen kokemus rakentui jostain muusta tekijästä. Kertaakaan ei kukaan monikulttuurisista nuorista ollut kohdannut rasismia seurakunnan toiminnassa.

Jokainen nuori näki itsensä jotenkin mukana seurakunnan toiminnassa lähitulevaisuudessa. Positiiviset kokemukset ja muistot seurakuntaelämästä kannattivat ja antoivat halua ja voimaa jatkaa mukana seurakunnan toiminnassa. Seurakunta ja sen toiminta koettiin osaksi omaa elämää myös myöhemmin tulevaisuudessa.

Asiasanat: Monikulttuurisuus, kristillinen kasvatus, nuorisotyö, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Luomaniemi, Santeri. Young people with multicultural background - experiences and hopes about youth work in the parishes of Vantaa. 48 p., 1 appendix. Language: Finnish. Autumn 2015. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this bachelor's thesis was to find out the experiences of young people with multicultural background and their hopes about the youth work in the parish. Experiences of youth were studied with focused interviews. The thesis was based on qualitative methods. Totally five youth were interviewed for the thesis. The material was analyzed with themes.

The youth in this study have found their place in their home parish. Their experiences from working as a group leader were mainly positive. The parish was a place where youth experienced communality. In addition, to positive experience and participation, a meaningful activity played a significant role as music and art, performing art, were felt to be inalienable in the parish youth work.

The youth also had negative experiences though quantitatively less than positive experiences. Negative experiences related to feeling an outsider and to boring activity. Furthermore, there were individual cases, where a negative experience was constructed from other factors. None of the youth in this study had faced racism in their parish.

Every young saw itself in parish work somehow. Positive experiences and memories supported and gave will to stay active in the parish. The parish and its activities were felt to be a part of their own life also in the future.

Key words: multiculturalism, Christian education, youth work, qualitative study

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	7
3 MONIKULTTUURISUUDEN ULOTTUVUUDET	9
3.1 Moninaisuus ja monikulttuurisuus	9
3.2 Kulttuuri	10
3.3 Muuttoliike	11
4 NUORUUS.....	14
4.1 Nuoruus ikävaiheena	14
4.2 Nuorten hyvinvointi Suomessa	15
4.3 Nuoruus eri kulttuureissa	16
5 KASVATUS.....	19
5.1 Nuorisotyö	19
5.2 Kristillinen kasvatus	20
5.3 Kirkko kasvattajana eilen ja tänään	21
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	25
6.1. Tutkimuksen tarkoitus ja toimintaympäristö	25
6.2 Aineiston keruu- ja analyysimenetelmät	26
6.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	28
7 TUTKIMUSTULOKSET	30
7.1 Kokemus omasta rippikoulusta.....	30
7.2 Kokemus isosena toimimisesta	31
7.3 Nuorten syyt lähteä mukaan seurakunnan toimintaan	32
7.4 Kokemus isoskoulutuksesta	33
7.5 Kokemus muusta seurakunnan toiminnasta	34
7.6 Nuorten näkemykset itsestään seurakunnan toiminnassa tulevaisuudessa	34
7.7 Mitä nuoret muuttaisivat seurakunnan toiminnassa?	35
7.8 Mitä nuoret eivät muuttaisi seurakunnan toiminnassa?	37
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	39
LÄHTEET	42
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO.....	48

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee monikulttuurisia nuoria Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyössä. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää monikulttuuristen nuorten kokemuksia ja toiveita seurakunnan toiminnasta. Tutkimalla monikulttuuristen nuorten kokemuksia voidaan tutkimustuloksista tehdä päätelmiä seurakunnan nuorisotyön laadusta. Kuuntelemalla monikulttuuristen nuorten toiveita saadaan kehitysideoita siihen, mihin suuntaan nuorisotyötä voidaan kehittää. Monikulttuuriseksi nuoreksi tässä tutkimuksessa luetaan maahanmuuttajat tai nuoret, joiden vanhemmista ainakin toinen on maahanmuuttaja, sekä kulttuurivähemmistöihin kuuluvat nuoret.

Universaali muuttoliike muokkaa Suomea. Niin rajojen yli tapahtuva muuttoliike kuin maan sisäinenkin muuttoliike synnyttää haasteita kirkolle. Maahanmuutto Suomeen lisääntyy. Arvioiden mukaan ulkomaan kansalaisten määrä Suomessa kasvaa voimakkaasti ja vuoteen 2020 mennessä ulkomaan kansalaisia on jo lähelle 350 000 ihmistä. Jotta kirkko olisi uskollinen identiteetilleen, sen tulee pystyä vieraanvaraisuuteen, monikielisyyteen ja kulttuurienväliseen dialogiin monikulttuurisessa yhteiskunnassa. (Kohtaamisen kirkko 2014, 6.)

Vuoden 2014 alussa Vantaalla asui 27 515 vieraskielistä, joka oli 13,2 prosenttia koko Vantaan väestöstä. Tämä oli suurempi osuus kuin missään muussa Suomen kunnassa. (Vantaan väestö 2013/2014, 13–14.) Näistä 27 515 vieraskielisestä merkittävä määrä on rippikoulun jälkeisen nuorisotyön kohderyhmää. Vuodenvaihteessa 2013–2014 Vantaalla oli 13-15 -vuotiaita vieraskielisiä 962 ja 16-18- vuotiaita 939 (Vantaan väestö 2013/2014, taulukko 1.10). Karkeasti voidaan todeta, että Vantaalla asuu lähes 2 000 vieraskielistä nuorta, jotka kuuluvat seurakunnan nuorisotyön kohderyhmään. Kuitenkin koko Vantaalla ainoastaan 92 vieraskielistä nuorta kuuluu kirkkoon, (Vantaan seurakuntien keskusrekisteri 2014), vaikka noin kaksi kolmasosaa Suomen maahanmuuttajista on kristillistaustaisia (Martikainen 2011, 74). Näiden tilastojen valossa voidaan to-

deta, että Vantaan seurakunnat tavoittavat heikosti alueensa vieraskieliset nuoret. Jatkuvasti lisääntyvä monikulttuurisuus pakottaa seurakunnat uudistumaan.

Valmistuvana sosionomina ja kirkon nuorisotyön ohjaajana tulen olemaan osatätä uudistusta. Huolimatta työpaikasta tulen kohtaamaan työurani aikana monikulttuurisuutta. Opiskeluni Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja opinnäytetyöni antaa minulle erinomaiset valmiudet monikulttuurisuuden kohtaamiseen.

2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Monikulttuurisia nuoria seurakunnan nuorisotyössä ei ole juurikaan tutkittu. Toisaalta monikulttuurisuutta ja monikulttuurisia nuoria on tutkittu paljonkin. Tiina Aikkila ja Heljä Pirkkala (2008) ovat tutkineet opinnäytetyössään maahanmuuttajanuorten kokemuksia ja toiveita ryhmätoiminnasta Kajaanissa. Opinnäytetyössä selvitettiin millaisia kokemuksia nuorilla oli ohjatusta monikulttuurisesta ryhmätoiminnasta ja millaista ohjattua monikulttuurista ryhmätoimintaa nuoret toivoivat. Aineisto kerättiin puolistrukturoidulla yksilöhaastattelulla ja aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Haastateltavia oli 13. Opinnäytetyössä selvisi, että maahanmuuttajanuorten kokemukset ryhmätoiminnasta olivat pääasiassa myönteisiä. Liikunta oli suosituin toimintamuoto ja liikunnan lisäksi suosittuja toimintamuotoehdotuksia oli harrastusmahdollisuuksiin tutustuminen, suomenkielen oppiminen sekä luova toiminta ja kulttuuri. (Aikkila & Pirkkala 2008.)

Marija Chestakova (2009) selvitti opinnäytetyössään Itä-Helsingissä asuvien venäläisten nuorten asenteita kristinuskoa kohtaan sekä heidän kiinnostustaan venäjänkieliseen kristilliseen nuorisotyöhön. Kyseessä oli laadullinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla ja aineiston analysointimenetelmä oli aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Haastateltavia oli kahdeksan (8). Opinnäytetyössä selvisi, että nuorilla on suppea ja pinnallinen tieto kristinuskosta. Samoin venäläisen kulttuurin ymmärrys oli keskeinen asia työskenneltäessä venäläisten nuorten kanssa. (Chestakova 2009.)

Laura Pirneksen ja Kaisu Vanttajan (2013) laadullisessa opinnäytetyössä oli tarkoitus kuvailla, mitkä asiat vaikuttavat nuorten monikulttuuristen vertaissuhteiden syntymiseen Byströmin nuortenkahvilassa. Opinnäytetyössä kerättiin aineisto teemahaastattelulla ja analysoitiin sisällönanalyysillä. Haastateltavia oli viisi (5). Tutkimustuloksissa selvisi, että merkittävin monikulttuuristen vertaissuhteiden muodostumista edistävä tekijä oli yhteisöllisyys ja yhteinen tekeminen. Kielitaidon puute puolestaan hankaloitti vertaissuhteiden syntymistä. (Pirnes & Vanttaja, 2013.)

Lisäksi on tehty lukuisia tutkimuksia maahanmuuttajista. Yksi on Tuula Jorosen toimittama Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuripalvelut pääkaupunkiseudulla (2009), jossa on tutkittu kattavasti maahanmuuttajien harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan käyttöä. Lisäksi on mainittava Veronika Honkasalo, joka on kirjoittanut lukuisia artikkeleita ja tehnyt tutkimuksia maahanmuuttajanuorista. Lisäksi valtakunnallinen nuorisobarometri antaa kattavaa tietoa nuorten hyvinvoinnista. Nuorisobarometrissa on huomioitu myös maahanmuuttajat.

3 MONIKULTTUURISUUDEN ULOTTUVUUDET

3.1 Moninaisuus ja monikulttuurisuus

Moninaisuus on yksinkertaisuudessaan väistämätön osa elämää paikasta, ajasta tai kulttuurista riippumatta. Moninaisuus viittaakin erilaisuuksien moninaisuuteen. Nämä erilaisuudet voivat olla esimerkiksi ikä, ihonväri, sukupuoli tai seksuaalinen suuntautuminen. (Arvilommi & Voima 2011, 10.) Moninaisuus on mukana kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Se voidaan nähdä voimavarana ja mahdollisuutena rikastuttaa toimintaa. Toisaalta sen voidaan kokea myös aiheuttavan rajoituksia ja haasteita totutuille toimintamenetelmille. (Honna hanskassa! Päiväkodin monimuotoisuus rikkautena 2009; Luomaniemi 2014, 9–10.) Yksi moninaisuuden muoto on perheet. Ydinperhe, jossa on naimisissa olevat vanhemmat ja lapsi, on pitkään ollut hyväksytyin perhemuoto Suomessa. Tätä ydinperheen ihannetta on vahvistanut vuorollaan kirkko, media, valtio sekä muut auktoriteetit. Todellisuudessa tilanne on nykyään kuitenkin paljon moninaisempi, eikä ydinperheen ihanne ole enää niin vahva. (Harinen 1999, 41.)

Moninaisuuteen kuuluu luonnollisena osana myös monikulttuurisuus. Monikulttuurisuus voidaan ymmärtää eri tavoin kontekstista riippuen. Monikulttuurisuus väestöllisenä tosiasiana tarkoittaa yhteiskunnan kulttuurista ja etnistä monimuotoisuutta. Yksinkertaisimmillaan monikulttuurisuus voi siis tarkoittaa sitä, että yhteiskunnassa puhutaan eri kieliä, kuulutaan eri uskonnollisiin ryhmiin ja noudatetaan erilaisia tapoja. (Saukkonen 2013, 115.) Ideologisessa mielessä monikulttuurisuus tarkoittaa ihanteellista tilannetta yhteiskunnassa, jolloin kaikilla kulttuureilla on tasa-arvoinen asema. Tällöin yhteiskunta tunnustaa sisältämänsä etnisen monimuotoisuuden, arvostaa sitä ja tukee sen säilymistä. (Arvilommi & Voima 2011, 10; Saukkonen 2013, 115.) Ideologisen monikulttuurisuuden saavuttamiseksi tarvitaan paljon tukea ja poliittista tahtoa (Räty 2002, 47). On syytä siis erottaa ideologinen monikulttuurisuus ja väestötieteellinen monikulttuurisuus toisistaan, koska yhteiskunta voi olla väestöltään monikulttuurinen, mutta ei ole välttämättä ideologisesti monikulttuurinen. Tästä esimerkkinä voi-

daan mainita Ranska, joka edustaa assimilaatiopolitiikkaa. (Saukkonen 2013, 67, 115.) Assimilaatiopolitiikka tarkoittaa sitä, että pyritään sulauttamaan kaikki yksilöt ja ryhmät valtaväestöön ja odotetaan heidän omaksuvan valtaväestön identiteetti (Hiltunen i.a, 4).

Monikulttuurisuutta voidaan käyttää myös kategorisointiin silloin, kun puhutaan tietystä ihmisryhmästä. Tällöin monikulttuurisuuden käsite laajenee entisestään. Nuorisotutkimusverkoston hankkeessa *Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen* monikulttuurisilla nuorilla tarkoitettiin sellaisia nuoria, jotka ovat itse syntyneet tai joiden vanhemmista ainakin toinen on syntynyt Suomen rajojen ulkopuolella (Kivijärvi & Honkasalo 2010, 257–258). Tässä opinnäytetyössä käytän edellä mainittua määritelmää monikulttuurisesta nuoresta lisäten siihen kulttuurivähemmistön nuoret. Monikulttuuriseksi nuoreksi tässä tutkimuksessa luetaan maahanmuuttajat tai nuoret, joiden vanhemmista ainakin toinen on maahanmuuttaja, sekä kulttuurivähemmistöihin kuuluvat nuoret. Kulttuurivähemmistöihin tai toisin sanoen perinteisiin etnisiin vähemmistöihin luetaan yleisesti saamelaiset, suomenruotsalaiset, romanit, juutalaiset, taatarit ja venäläiset. Venäläisillä tarkoitetaan tässä niin sanottuja ”vanhavenäläisiä”, jotka ovat asettuneet Suomeen Venäjän vallan aikana. Edellä mainitut vähemmistöryhmät ovat asuneet Suomen rajojen sisäpuolella useampia sukupolvia, minkä vuoksi ne luetaan perinteisiin etnisiin vähemmistöihin. (Martikainen, Sintonen & Pitkänen, 2006, 28–30; Arvilommi & Voima 2011, 1.) Tässä tutkimuksessa ei ole kuitenkaan mielekästä haastatella suomenruotsalaisia, koska heitä palvelee Vanda svenska församling (Vantaan ruotsinkielinen seurakunta) ja tutkimuksessa on tarkoitus selvittää nuorten kokemuksia ja toiveita nimenomaan valtaväestön seurakuntien nuorisotyöstä.

3.2 Kulttuuri

Käsitteeseen kulttuuri liittyy kaksoismerkitys. Kulttuuri voi joskus viitata niin sanottuun korkeakulttuuriin, jolloin sillä tarkoitetaan muun muassa eri taidemuotoja, kuten kirjallisuutta ja kuvataidetta (Martikainen, Sintonen & Pitkänen 2006,

12; Hiltunen i.a, 8.) Kulttuuri–sanon alkuperä tulee kuitenkin latinan sanasta *colere*, joka tarkoitti asumista jossakin ja siihen liittyviä käytäntöjä. Antropologinen kulttuurin käsite jatkaa tästä. Se ymmärtää kulttuurin abstraktina järjestelmänä, joka määrittelee meidän ulkoista ja sisäistä olemusta. Ulkoiseen olemukseen kulttuuri vaikuttaa muun muassa pukeutumisen, ruokatapojen ja käytöstopojen muodossa, kun taas sisäiseen olemukseen kulttuuri vaikuttaa esimerkiksi arvojen, moraalien, ihanteiden ja uskonnon muodossa. (Martikainen, Sintonen & Pitkänen 2006, 11–12.) Tässä opinnäytetyössä käsitteellä kulttuuri viitataan jälkimmäiseen tapaan määrittellä kulttuuri

Kulttuuri on opittua, siihen ei synnytä vaan siihen kasvatetaan. Tätä kulttuurin oppimista kutsutaan *sosialisaatioprosessiksi*. Sosialisaatioprosessissa opitaan yhteisölle tyypillinen maailmankatsomus ja etiikka. Tämän prosessin myötä kulttuuri ohjaa meitä niin automaattisesti, että emme sitä itse havaitse. Pidämme itsestään selvyyksinä oikeanlaista pukeutumista, ruokailutottumuksia ja käytöstopoja. (Räty 2002, 42–43.) Sosialisaation rinnalle voidaan nostaa enkulturaatio. Enkulturaatio korostaa kulttuurisen yhteisön jäseneksi kasvamista, kun taas sosialisaatio korostaa yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Näiden käsitteiden ero konkretisoituu silloin, kun kyseessä on vähemmistöryhmä, jonka kulttuuri ei mukaile valtaväestön kulttuuria. Tällöin sosialisaatioprosessin myötä vähemmistökulttuuriin kuuluva yksilö saattaa menettää oman kulttuurinsa perinnön. Toisaalta ilman sosialisaatioprosessia, pelkästään enkulturaation myötä vähemmistöryhmään kuuluva yksilö saattaa jäädä vallitsevan yhteiskunnan ulkopuolelle. (Lauhamaa, Rasmus & Judén-Tupakka 2006, 192–193.)

3.3 Muuttoliike

Muuttoliikkeet eli maahan- ja maastamuutto ovat olennainen osa ihmiskunnan historiaa. Muuttoliikkeiden historia alkaa 200 000 vuoden takaa, jolloin homo sapiens syrjäytti muut ihmislajit ja levisi eri puolille Afrikkaa. Muuttoliikkeet ovat olleet olennaisena tekijänä historian eri käännekohtissa, kuten kristinuskon leviämässä. Myös muuttoliikkeen tuomat haasteet ovat olleet läsnä historiassa,

mikä näkyy muun muassa orjakaupassa 1600-1800 –luvulla, jolloin yli kymmenen miljoonaa afrikkalaista laivattiin orjiksi Amerikkaan. Muuttoliikkeet eivät siis ole uusi ilmiö. Nykyään arvioidaan, että noin 3 % maailman väestöstä on maahanmuuttajia, mikä tarkoittaa reilua 200 miljoonaa ihmistä. (Martikainen, Saari & Korkisaari 2013, 23–26.)

Suomi on ollut osana tätä kansainvälistä muuttoliikettä läpi historian, erityisesti lähtömaan asemassa. 150 viime vuoden aikana yli 1,3 miljoonaa suomalaista on muuttanut muualle, esimerkiksi Amerikkaan 1800-luvulla ja Ruotsiin toisen maailmansodan jälkeen. Suomesta muuton syitä olivat muun muassa venäläisten sortotoimet sekä toive nopeasta vaurastumisesta, niin sanottu ”elintasomuuttaminen”. Nykyään suomalainen maastamuuttaja on tyypillisesti rakkauden perässä muuttava tai tavoitetietoinen määräaikaismuuttaja, joka lähtee esimerkiksi opiskelemaan ulkomaille. (Martikainen, Saari & Korkisaari 2013, 26–33.)

Suomeen on muutettu kautta historian. Jo 1300-luvulla tiedetään Suomen alueella asuneen saksalaisia kauppiaita. Venäjän vallan aikana Suomi kansainvälistyi entistä vahvemmin, ja se johti ulkomaalaisten yrittäjien saapumiseen muun muassa Venäjältä, Saksasta, Englannista ja Norjasta. Useat suomalaisina pidetyt perinteikkäät yritykset, kuten Fazer, Fiskars, Paulig, Sinebrychoff ja Stockmann ovat maahanmuuttajien tai heidän jälkeläistensä perustamia. Sittemmin Suomeen on tullut pakolaisia Venäjältä Venäjän vallankumouksen jälkeen sekä paluumuuttajia muun muassa Ruotsista. Toisen maailmansodan jälkeen pakolaisia Suomeen on tullut aina 1973 vuodesta lähtien aluksi Chilestä, vuonna 1979 Vietnamista, 1990-luvun alussa Somaliasta ja sen jälkeen muun muassa entisen Jugoslavian maista sekä Afganistanista ja Irakista. (Martikainen, Saari & Korkisaari 2013, 33–38.)

Maahanmuuttajaväestön kasvu on kiihtynyt 1990-luvun jälkeen aina tähän päivään saakka. Vuonna 1990 Suomessa oli 63 000 ulkomailta syntynyttä henkilöä ja 26 200 ulkomaan kansalaista, kun vuonna 2010 Suomessa oli 248 100 ulkomailta syntynyttä ja 168 000 ulkomaan kansalaista. Ulkomailta syntyneiden määrä on siis lähes nelinkertaistunut vuosina 1990–2010. Valtaosa Suomen

maahanmuuttajista on lähialueilta kuten Venäjältä ja Virosta, mutta myös Aasiasta ja Afrikasta tullaan Suomeen. Suomeen tulon syitä ovat muun muassa perhesyyt, kuten avioituminen, pakolaisuus, paluumuutto ja työperäinen maahanmuutto. (Martikainen, Saari & Korkisaari 2013, 38–39.)

4 NUORUUS

4.1 Nuoruus ikävaiheena

Nuoren määrittely ei ole yksiselitteistä. Nuorisolaki määrittelee nuoren alle 29-vuotiaaksi (Nuorisolaki 2006). Toisaalta nuori voidaan käsittää myös alaikäiseksi, eli alle 18-vuotiaaksi. Alaikäisyyden määrittely pohjautuu myös lainsäädäntöön, muun muassa lakiin holhoustoimesta (Laki holhoustoimesta 1999). Nuoruus voidaan jakaa myös kolmeen jaksoon: nuoruusiän varhaisvaiheeseen (13-16 -vuotiaana), keskivaiheeseen (16-19 -vuotiaana) ja loppuvaiheeseen (19-20/25 -vuotiaana) (Dunderfelt 1998, 92-93.) Huolimatta nuoren tai nuoruuden tarkasta määrittelystä on sitä syytä tarkastella elämänkaaripsykologian kautta.

Elämänkaaripsykologia (life-span psychology) on vakiintunut psykologian osa-alue. Se pyrkii käsittelemään ihmisen kehitystä kokonaisuudessaan. Tämä kokonaisuus, elämänkaari, muodostuu elämän eri vaiheista, joita voidaan jäsentää monella eri tapaa. Yleisesti käytettyjä elämän vaiheita ovat esimerkiksi lapsuus ja nuoruus. Elämänkaaripsykologian lähtökohtia on muun muassa se, että ihmisen kehitys voi jatkua koko elämän ajan. Elämänkaaripsykologia tunnustaa ihmisen yksilöllisyyden, mutta samalla löytää yleisiä kehityksen lainmukaisuuksia eri ikävaiheille. (Dunderfelt 1998, 15–18.) Nuoruus näyttäytyy seuraavasti elämänkaaripsykologiassa.

Nuoruus on aikaa, johon liittyy muun muassa biologinen murrosikä, protestointi auktoriteetteja vastaan, identiteettikriisi, omien rajojen kokeilua ja itsenäisen elämän aloittamista. Nuoruudessa pitää ikään kuin oppia elämään uudestaan. (Dunderfelt 1998, 92–93.) Nuoruudelle on ominaista vahva polarisaatio. Polarisaatio näkyy nuorten ajatusmaailman lisäksi myös nuorten hyvinvoinnissa. On todennäköistä, että osa suomalaisista nuorista voi entistä paremmin, kun samaan aikaan osa nuorista syrjäytyy. (Sinkkonen 2010, 50–52.)

Varhaisnuoruudessa, biologisen murrosiän kynnyksellä ja sen jälkeenkin nuorelle tärkein yleisö on kaverit. Kaikki nuoren päätökset, mukaan lukien vaate- ja hiustyyli, musiikkimaku, koulunkäynti ja seurustelu käyvät läpi kavereiden arvostelun. Jos kaverit eivät hyväksy nuoren uusia kenkiä, on todennäköistä, että kengät päätyvät nopeasti kaapin pohjalle. Vanhempien kannustus ja rohkaisu eivät enää riitä, vaan nuoren pitää olla myös kavereiden silmissä hyväksytty. (Sinkkonen 2010, 57–58.) Kavereiden luomat hyväksymispaineet ovat ilmeiset silloin, kun kyseessä on monikulttuurinen nuori.

4.2 Nuorten hyvinvointi Suomessa

Nuoruudesta kattavaa tietoa tarjoaa Valtion nuorisasian neuvottelukunnan ja nuorisotutkimusverkoston tekemä nuorisobarometri. Nuorisobarometri on laaja kyselytutkimus, jota on toteutettu jo vuodesta 1994. Uusimmassa nuorisobarometrissa tehtiin 1903 puhelinhaastattelua, jossa oli 1680 suomenkielistä, 100 ruotsinkielistä ja 123 vieraskielistä nuorta. Nuorella tarkoitettiin 15-29 -vuotiaita. (Nuorisobarometri 2014, 13.)

Nuorisobarometrin tulokset kertovat nuorten nykyisestä hyvinvoinnista. Tässä yhteydessä nostan esille vain muutaman tuloksen uusimmasta nuorisobarometristä. Enemmistö (55 %) kaikista nuorista kokee tulleensa jossain elämän vaiheessa syrjityksi. Monikulttuurisista nuorista, jotka ovat syntyneet Suomessa, jopa 66 % koki tulleensa jossain vaiheessa elämäänsä syrjityksi. Ero valtaväestön nuorten ja maahanmuuttaja sekä maahanmuuttajataustaisten nuorten välillä näkyy myös, kun tutkitaan sosiaalista luottamusta. Sosiaalista luottamusta tutkittiin kysymyksellä ”oletko sitä mieltä, että useimmat ihmiset tilaisuuden tullen yrittäisivät käyttää sinua hyväkseen vai luuletko, että ihmiset yrittäisivät olla reiluja?” Vastausasteikko oli 0-10, jossa nolla tarkoitti, että useimmat ihmiset käyttävät tilaisuuden tullen hyväksi ja 10, että ihmiset yrittävät olla reiluja. Huomattavan alhainen sosiaalinen luottamus oli maahanmuuttajataustaisilla nuorilla, jotka antoivat keskiarvoksi 6.6, kun taas kaikkien keskiarvo oli 7.1. Tutkittaessa tyytyväisyyttä omaan elämään kaiken kaikkiaan, nuoret antavat kouluar-

vosanaksi keskiarvolta 8.4. Täysi-ikäisenä Suomeen muuttaneiden nuorten keski-arvo oli 7.9. (Nuorisobarometri 2014, 36–37, 101–102.)

Kaiken kaikkiaan nuorisobarometri kertoo meille, että nuoret yleisesti ovat melko tyytyväisiä omaan elämäänsä. Nuorten tyytyväisyyden taso on pysynyt melko vakaana viimeisen 17 vuoden aikana. Sosiaalisilla suhteilla on selkeä yhteys siihen, kuinka tyytyväinen nuori on omaan elämäänsä. Ystävät ja kaverit ovat nuorille itseisarvo. Nuoret ovat kaikista tyytyväisimpiä ihmissuhteisiinsa, kun taas vähäisintä nuorten tyytyväisyys on omaan taloudelliseen tilanteeseen. Sen lisäksi että nuoret ovat tyytymättömiä omaan taloudelliseen tilanteeseen, he kokevat usein myös epävarmuutta ja turvattomuutta taloudellisesta pärjäämisestään. Keskimääräinen tyytyväisyys voi olla hyvä, mutta se ei poista sitä tosiasiaa, että suuri osa nuorista on huolissaan omasta tulevaisuudestaan. Erityisesti epävarmuus töiden saamisesta, on kasvanut viime vuosina merkittävästi. (Korhonen 2015, 209.)

4.3 Nuoruus eri kulttuureissa

Oma käsitys esimerkiksi elämäntavasta voi olla niin itsestään selvä, että vaihtoehtoiset mallit tuntuvat kummallisilta. Nuoruus näyttäytyy eri tavalla riippuen kulttuurista. Edellä on tarkasteltu nuoruutta länsimaalaisesta kontekstista käyttäen hyväksi elämänkaaripsykologiaa ja nuorisobarometriä. Seuraavaksi tarkastelen lyhyesti muutamia erilaisia lapsuuden/nuoruuden malleja ympäri maailman. Maailmasta voidaan erottaa viisi erilaista perhejärjestelmää. Nämä perhejärjestelmät ovat Etelä-Aasian, Itä-Aasian, Läntisen-Aasian, Saharan eteläpuoleisen Afrikan sekä eurooppalainen perhejärjestelmä, johon luetaan myös Yhdysvallat ja Australia. Näiden viiden perhejärjestelmän lisäksi voidaan erottaa kaksi välimuotoa, jotka ovat amerikkalaiset kreoliperheet (Bolivia) ja kaakkois-aasialaiset perheet. Kaikki perhejärjestelmät ovat yhteydessä maailman uskontoihin, sekä ovat samalla maantieteellisiä, historiallisia ja kulttuurisia kokonaisuuksia. Seuraavaksi esittelen somalialaisen, bangladeshilaisen ja bolivialaisen

perhejärjestelmän, jotka edustavat afrikkalaista, Etelä-Aasialaista ja amerikkalaista kreoliperhejärjestelmää. (Rotkirch 2013, 7–9.)

Somalialaista kulttuuria leimaa vahvasti islam ja nomadikulttuuri, joka perustuu paimentolaiselämään. Somalialaiseen perhekulttuuriin sisältyy laaja käsitys perheestä. Perheenjäseniä ovat perinteisesti isovanhemmat, vanhemmat, sedät, enot, tädit ja näiden lapset. Perheestä huolehtiminen on yksilön tärkein tehtävä. Somalialaista kulttuuria leimaa myös klaanijärjestelmä, mikä toimii eräänlaisena sosiaaliturvana. Suvun tai klaanin sisällä voidaan kerätä rahaa, jolla kustannetaan odottamattomia menoja, esimerkiksi jonkun sairaalamaksuja. Somalialainen perhe on hierarkkinen. Isä on perheen pää ja äiti vastaa kodin asioita koskevista päätöksistä. Lapset ovat hierarkian alimmalla tasolla ja heiltä odotetaan kuuliaisuutta vanhempiaan kohtaan. Tämä kuuliaisuus jatkuu usein läpi elämän. Omille vanhemmille ollaan kuuliaisia myös aikuisina ja heidän neuvonsa otetaan vakavasti. Vanhempien ikääntyessä, lasten tehtäväksi jää huolehtia heidän hyvinvoinnista. Vanhemmista huolehtiminen nähdään kunniasiana. Murrosikää ei ole perinteisesti tunnistettu somalialaisessa kulttuurissa ollenkaan. Täysi-ikäisyys puolestaan pohjautuu Islamiin, jossa täysi-ikäisyys määritellään sukukypsyyden perusteella. (Räty 2002, 90–93; Abdulkarim 2013, 36–40.)

Bangladeshilainen yhteiskunta kuten somalialainenkin yhteiskunta on patriarkaalinen. Samoin vanhemmista huolehtiminen on osa bangladeshilaista perhekulttuuria ja on erityisesti poikien tehtävä. Bangladeshissa on kolmasosa asukkaista, eli yli 50 miljoonaa, alle 14-vuotiaita. Virallinen täysi-ikäisyyden raja on 18 vuotta, mutta monien kohdalla lapsuus päättyy aikaisemmin. Köyhissä oloissa elävien perheiden lasten työskentely on yleistä. Pienestäkin lisätulosta on usein suuri apu perheille. Lasten ja nuorten rooli on jälleen verrattavissa somalialaiseen perhekulttuuriin, koska heiltä odotetaan kuuliaisuutta vanhempiaan kohtaan. Poikalapsia suositaan Bangladeshissa monin tavoin, ja usein juuri poikien koulutukseen panostetaan, kun taas tytöiltä odotetaan usein, että he kasvavat tottelevaisiksi ja taitaviksi kotiäideiksi. (Hossain, Marttila-Hossain & Hossain 2013, 60–67.)

Bolivia sijaitsee Etelä-Amerikassa ja on yksi Latinalaisen Amerikan köyhimmistä maista. Myös Boliviassa poikalapsia arvostetaan, vaikka asenteet eivät ole enää yhtä jyrkkiä kuin aikaisemmin. Lasten kasvatuksessa usein käytetään vielä fyysistä rangaistusta. Köyhissä perheissä lapsen koulutukseen ei välttämättä voida panostaa, vaan lapsesta tarvitaan lisätulojen tekijä perheeseen. Latinalaiselle Amerikalle tyypillisesti myös Boliviassa tytöstä tulee nainen 15 vuotiaana. Tätä usein juhlistetaan erityisesti tyttöjen kohdalla isoilla juhlilla. Boliviassa perhe on vastuussa vanhuksista ja heidän hoidosta, vaikka nykyään löytyy myös vanhainkoteja. (Skogberg & Kaukoranta 2013, 68–71.)

Somalialisessa, bangladeshilaisessa ja bolivialaisessa kontekstissa nuoruus ja lapsuus näyttävät kovin erilaisena verrattuna länsimaiseen kontekstiin. Maailmanlaajuinen tarkastelu osoittaa nuoruuden olevan luonteeltaan sosiaalinen, institutionaalinen, aikaan sekä paikkaan sidoksissa olevan konstruktio (Koistinen 2006, 35). Maahanmuuttaja tuo mukanaan itselleen tutun perhekulttuurin myös Suomeen. Usein vähemmistönä eläminen Suomessa muuttaa suhtautumista omaan kulttuuriin sekä perheen sisäiset roolit usein muuttuvat maahanmuuton myötä. Erityisesti pienenä lapsena muuttaneet usein oppivat suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin muuta perhettä nopeammin. (Räty 2002, 112–113.)

5 KASVATUS

5.1 Nuorisotyö

Nuorisotyö voidaan nähdä kasvatuksena, sillä sen tarkoituksena on vaikuttaa nuorten ymmärrykseen, arvostuksiin, tietoihin, taitoihin ja tulevaisuuteen. Nuorisotyö voidaan määritellä ohjatuksi ja yhteisölliseksi toiminnaksi, joka perustuu nuorten tarpeisiin ja vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuvaksi. Sen tehtävänä on sekä auttaa nuoria liittymään yhteiskuntaan että tarjota nuorille oppimismahdollisuuksia. (Nieminen 2007, 51.) Nuorisolaissa nuorisotyön määrittely on seuraava:

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta (Nuorisolaki 2006).

Näissä kahdessa nuorisotyön määrittelyssä korostuu kolme (3) seikkaa.

- 1) Nuorisotyö kohdistuu nuorten vapaa-aikaan ja perustuu nuorten vapaaehtoisuuteen.
- 2) Nuorisotyö on kasvatusta, tai vähintään kasvun tukemista, ja täten sisältää kasvatukselle ominaisia piirteitä.
- 3) Nuorisotyön tavoitteena on ympäröivään yhteiskuntaan liittäminen.

Nuorisotyön vahva toimija on tällä hetkellä kunnat, joiden nuorisotoimi työllistää lähes 3 400 työntekijää. Vuosittain kunnat käyttävät rahaa nuorisotyöhön yli 170 miljoonaa euroa. (Kunnat.net 2012.) Myös seurakunnat ja järjestöt ovat merkittäviä nuorisotyön toimijoita (Nieminen 2007, 51).

5.2 Kristillinen kasvatus

Kasvatus on aina päämääräsuuntautunutta, arvoihin sitoutunutta toimintaa, joka toteutuu erityisesti vuorovaikutussuhteessa. Näin ollen kasvatuksesta voidaan erotella kolme erityispiirrettä: päämääräsuuntautuneisuus, eli intentionaalisuus, sitoutuneisuus, eli normatiivisuus ja vuorovaikutuksellisuus. Kristillinen kasvatus eroaa normaalista kasvatuksesta siten, että sen päämääränä ja tavoitteena voidaan nähdä sekä lapsen kasvun tukeminen että myös kristilliseen uskoon kasvattaminen. Kristillinen kasvatus voidaan nähdä myös normatiivisesta näkökulmasta, jolloin kasvattajan arvot ovat kristinuskon mukaisia. (Muhonen & Tirri 2008, 64–69.)

Määriteltiin kristillinen kasvatus miten tahansa, sen perusta on kokonaisvaltaisessa ihmiskäsityksessä. Kokonaisvaltainen ihmiskäsitys eli ihmiskuva voidaan kuvata ympyrällä, jonka kehällä ovat ruumis, mieli ja sydän. Ruumis ilmentää ihmisen fyysistä olemusta, mieli ihmisen ymmärrystä ja sydän tunne-elämää, eli sosiaalis-emotionaalista puolta. Sisäympyrässä on henki, spiritualiteetti tai miinus. (Halme 2010, 57.) Tässä kolmijakoisuudessa on yhtäläisyyksiä Rauhalan holistiseen ihmiskäsitykseen, joka rakentuu kehollisuudesta eli olemassaolosta orgaanisena tapahtumisena, tajunnallisuudesta eli psyykkis-henkisestä olemassaolosta ja situationaalisuudesta eli olemassaolosta suhteina todellisuuteen (Rauhala 1989, 27).

Yksi tapa kuvata kristillistä kasvatusta on tarkastella sitä kuuden ulottuvuuden avulla, jotka ovat opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen ja pedagoginen. Nämä ulottuvuudet ovat erottamattomat, mutta niihin voi liittää joitain ominaispiirteitä. Opillinen ulottuvuus pitää sisällään kristinuskon opit ja uskomukset, ja on niiden eteenpäin viemistä ja välittämistä. Rituaalinen ulottuvuus on kristillisten perinteiden ja tapojen, kuten kirkkovuoden ja hengellisten laulujen opettamista ja todeksi elämistä. Kokemuksellinen ulottuvuus pitää sisällään kokemuksen Jumalan sekä kasvattajan rakkaudesta ja läsnäolosta. Eettis-moraalinen ulottuvuus on arvokasvatusta, jonka tarkoituksena on välittää ja elää kristillisen etiikan mukaan. Huolenpidolliselle ulottuvuudelle on tyypillistä kasvatettavan perustarpeista huolehtiminen. Kristillinen kasvatus ei

siis ole maallisesta elämästä irrallista tai sen väheksymistä, vaan oleellinen osa sitä. Kuudes, pedagoginen ulottuvuus on ikään kuin kasvatuksen kolmas ominaispiirre, vuorovaikutuksellisuus. Pedagoginen ulottuvuus pyrkii löytämään keinoja siihen kuinka näitä kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksia voidaan hyödyntää kasvatussuhteessa ja mitä menetelmiä tulisi käyttää. (Muhonen & Tirri 2008, 77–82.)

Kirkon nuorisotyö voidaan nähdä lukeutuvan luonnolliseksi osaksi kristillistä kasvatusta. Nuorisotyön yksi tehtävä on antaa nuorille välineitä heidän oman ajattelun kehittämiseen, liittyen myös monikulttuurisuuteen. Kirkko on luonteeltaan universaali, kansainvälinen ja monikulttuurinen. Tästä syystä monikulttuurisuuden kysymyksiä ei voida ohittaa varsinkaan kirkon nuorisotyössä. Tasa-arvo ja samanarvoisuus Jumalan edessä ovat olennainen osa kristinuskoa ja sen opettaminen ja todeksi eläminen tulisi näkyä kirkon nuorisotyössä (Silfverhuth 2005, 155.)

5.3 Kirkko kasvattajana eilen ja tänään

Tarkastelen lyhyesti sitä kehitystä, mikä on johtanut kristillisen nuorisotyön nykytilaan. Vuonna 1888 perustettiin merkittäviä uraa uurtavia kristillisiä järjestöjä, muun muassa Suomen Pyhäkouluyhdistys, Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys (NMKY) sekä Nuorukaisyhdistys. Nämä paikallisjärjestöt voidaan katsoa aloittaneen kristillisen nuorisotyön. Heidän toimintaan sisältyi esimerkiksi raamatunlukua, kuorotoimintaa sekä urheilua. Järjestöjen toiminta vahvistui entistään, kun vuonna 1905 keisari Nikolai II:n perui virallisen kokoontumiskielon. Tämä johti nopeasti Suomen Nuorten Miesten Kristillisten Yhdistysten Liiton perustamiseen, joka nykyään tunnetaan nimellä Nuorten Keskus. Samaan aikaan paikallistasolla perustettiin kristillisiä yhdistyksiä entistä enemmän. Paikalliset yhdistykset usein toimivat yhdessä paikallisseurakuntien kanssa. Tähän aikaan myös Partio-liike rantautui Suomeen, ja siitä tuli osa nuorten kristillisten yhdistysten toimintaa. (Porkka 2008, 158–159; Kallinen & Huttunen 2005, 295–297.)

1930-luvulla ryhdyttiin myös seurakunnissa pohtimaan kristillisen nuorisotyön mahdollisuutta. Tältä vuosikymmeneltä löytyy ensimmäiset seurakuntien nuorisotyöntekijät ja nuorisopapit, joskin työnkuva on ollut erilainen verrattuna nykyiseen. Joka tapauksessa ajatus seurakuntien tekemästä nuorisotyöstä alkoi kasvaa ja hiljalleen vakiinnuttaa paikkaansa, vaikka suurin osa kristillisestä nuorisotyöstä oli edelleen yhdistysten paikallisosastojen vastuulla. Luonteeltaan kristillinen nuorisotyö oli ajan hengelle uskollista eli vahvasti oikeistolaista. (Porkka 2008, 159–160.) Muun muassa nuorten pukeutumiseen kiinnitettiin paljon huomiota. Suomen sisällissodasta sekä vallitsevasta poliittisesta ilmapiiristä johtuen punainen väri ei ollut sopiva uskovan nuoren vaatteissa. Seurakuntien herääminen kristilliseen nuorisotyöhön suuntasi paineita silloiselle Suomen nuorten kristilliselle liitolle (entinen Nuorten Miesten Kristillisten Yhdistysten Liitto), joka sitoutui lopulta luterilaiseen tunnustukseen. NMKY kuitenkin pitäytyi yhteiskristillisessä tunnustuksessa. (Kallinen & Huttunen 2005, 298–300.)

Talvisodalla ja jatkosodalla oli tuhoavat seuraukset, ja niiden vaikutukset Suomeen näkyivät pitkään. Toisaalta ennen sotaa Suomen sisällissodan kahtiajako valkoisiin ja punaisiin, tai vasemmistoon ja oikeistoon murtui ja yhteinen vihollinen yhdisti suomalaista kansaa. Rintamalla myös papit tavoittivat koko suomalaisten miesten kirjon, kun ennen sotaa seurakunnat palvelivat pääasiassa sisällissodan voittanutta osapuolta. Suomi selvisi sodasta, ja jälleenrakentamisen aika koitti. Jälleenrakentamisessa keskityttiin lapsiin ja nuoriin, jotka joutuivat vielä pitkään kärsimään sodan seurauksista. Koko yhteiskunnan fokusointi tuleviin sukupolviin heijastui myös kirkkoon, ja jo vuonna 1946 nuorisopappeja oli 51 seurakunnassa. Myös nuorisotyöntekijöiden koulutus käynnistettiin vuonna 1949 Järvenpään Seurakuntaopistossa ja Lärkkullassa. Vuonna 1951 nuorisotyöntekijöitä oli jo 127 seurakunnassa. Nuorisotyö ammattimaistui ja siirtyi seurakunnille nopeasti sodan jälkeisinä vuosikymmeninä. (Porkka 2008, 162; Kallinen & Huttunen 2005, 301–303.)

1960-luku oli murroksen aikaa koko suomalaisessa yhteiskunnassa. Sitä leimasi muun muassa kaupungistuminen, kansainvälistyminen ja nuorisokulttuurin kehittyminen. (Launonen 2008, 229.) Gospelmusiikki rantautui Suomeen 1960-

luvun alussa ja vakiinnutti paikkansa tulevana vuosikymmeninä. Suomalaisena gospelmusiikin uranuurtajana pidetään Pro Fide yhtiötä. Gospelmusiikista tuli pian osa kristillistä nuorisotyötä, jonka seurauksena syntyi muun muassa Nuoren seurakunnan veisukirja, niin sanottu punainen laulukirja. Gospelmusiikin lisäksi 1970-luvulla syntyi kristillinen erityisnuorisotyö, joka pyrki tavoittamaan marginaalissa olevat nuoret, joita muu kristillinen nuorisotyö ei tavoittanut. Pian syntyi Saapas-toiminta, jonka alkuperäisenä tarkoituksena oli tavoittaa Keimolan rock-festivaalien nuoria, jotka käyttivät päihteitä tai olivat muuten vaikeuksissa. (Porkka 2008, 170–172; Kallinen & Huttunen 2005, 303–304.) Rippikoulu ja erityisesti leirimuotoiset rippikoulut muodostivat oleellisen osan modernia nuorisokulttuuria. Vaikkakin leiririppikouluja on pidetty jo 1950-luvulta, niin 1970-luvulla niiden suosio oli kasvanut jo niin paljon, että ryhdyttiin kouluttamaan nuorista apulaisia leireille, eli isosia. Tällöin syntyivät myös ensimmäiset isoskoulutusmateriaalit. (Kallinen & Huttunen 2005, 304–305.)

Kristillisen nuorisotyön laajentuessa ja samalla yhteiskunnassa siirtyminen peruskouluun johti kasvatuksen tehostamiseen. Nämä yhteiskunnalliset muutokset heijastuivat myös kirkon toimintaan ja kirkko julkaisikin vuonna 1975 Kirkon kasvatuksen kokonaisuohjelman (K-ohjelma), joka hyväksyttiin vuonna 1977. Kasvatus ja nuorisotyö olivat entistä suunnitellumpaa ja ohjatumpaa. K-ohjelma ei kuitenkaan levinnyt jokaiseen seurakuntaan ja se koettiin usein liian raskaaksi tai sitä pidettiin merkityksettömänä. (Porkka 2008, 180; Kallinen & Huttunen 2005, 305–306.) 80-luvulle tultaessa seurakuntien tekemä nuorisotyö oli entistä tavoitteellisempaa toimintaa. Nuorisotyön keskiöksi oli muodostunut rippikoulu ja sitä tukeva isoskoulutus. Lisäksi muu kokoava toiminta, kuten nuortenillat ja raamattupiirit tavoittivat nuoria. Hiljalleen yhä luovemmat toimintamuodot tavoittivat seurakuntien nuorisotyön kuten näytelmät, musikaalit ja pantomiimiesitykset. (Kallinen & Huttunen 2005, 306.)

Suomi koki 1990-luvulla toistaiseksi aikansa pahimman taloudellisen kriisin, joka heijastui myös kirkkoon (Launonen 2008, 231). 1990-luvun lama ja sitä seuranneet vaikeudet, kuten syrjäytyminen ja päihdeongelmat, johti siihen, että seurakuntien nuorisotyö kohdistui yhä enemmän syrjäytymistä ehkäiseviin työmuotoihin. Laman myötä resurssit olivat vähissä kaikilla nuorten parissa työ-

kentelevillä, ja se johti yhteistyön lisääntymiseen muun muassa seurakuntien, koulujen, kuntien ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Läpi laman ja vuosituhannen taitteen, kirkko säilytti kuitenkin asemansa merkittävänä kasvatusinstanssina. 2000-luku on ollut vilkasta muutoksen ja uudistuksen aikaa koko yhteiskunnassa, mukaan lukien kirkossa. Se on johtanut muun muassa uuteen valtakunnalliseen rippikoulusuunnitelmaan, herättänyt seurakunnat huomaamaan uuden kohderyhmän, nuoret aikuiset sekä avannut ovet kansainvälisyydelle, ekumenialle ja monikulttuurisuudelle. (Kallinen & Huttunen 2005, 305–310.)

Edellä kuvattu kehitys on johtanut kirkon kasvatuksen tähän pisteeseen. Vuonna 2011 rippikoulun kävi 53 400 nuorta, mikä vastaa 86,2 prosenttia 15-vuotiaiden ikäluokasta. Rippikoulun ohella myös isoskoulutus on vakiinnuttanut paikkansa, ja vuonna 2011 isoskoulutukseen osallistui 25 100 nuorta. (Haastettu Kirkko 2012, 150–157.) Huomattavaa on, että kirkkoa, kuten suomalaista yhteiskuntaakin on rakennettu ajatellen suomalaista nuorta. Vaikka kristillisen kasvatuksen vallitsevana teemana on ollut yhteisöllinen sosiaalinen vastuu, se ei ole silti ulottunut kaikkiin vähemmistöihin, kuten romaaneihin. Tämä kehitys on yksi merkittävä syy siihen, että meille ei ole syntynyt valmiita malleja eri kulttuurien kohtaamiseen.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimuksen tarkoitus ja toimintaympäristö

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää monikulttuuristen nuorten kokemuksia ja toiveita seurakunnan toiminnasta. Tutkimuskysymys on, että minkälaisia kokemuksia ja toiveita monikulttuurisilla nuorilla on seurakunnan toiminnasta. Tutkimuskysymys on kaksiosainen ja sisältää tulevaisuuden ja työn kehittämisen näkökulman. Tutkimalla monikulttuuristen nuorten kokemuksia voidaan tutkimustuloksista tehdä johtopäätöksiä seurakunnan nuorisotyön laadusta. Samalla kuuntelemalla monikulttuuristen nuorten toiveet, saadaan ajatuksia siitä, mihin suuntaan nuorisotyötä voidaan kehittää. Tutkimustulokset ovat työn kehittämisen kannalta tärkeitä. Tähän tutkimukseen haastateltiin viittä (5) aiemmin esitetyn määritelmän mukaan monikulttuurista nuorta.

Tutkimus tehtiin Vantaan seurakuntayhtymälle. Kirkkolain mukaan seurakuntayhtymä on saman kunnan alueella olevien seurakuntien muodostama seurakuntayhtymä. Yhtymän voivat muodostaa myös kahden tai useamman kunnan alueella olevat seurakunnat (Kirkkolaki 1993.) Vantaan seurakuntayhtymään kuuluu Hakunilan, Vantaankosken, Korson, Rekolan, Tikkurilan, Hämeenkylässä ja Vantaan ruotsinkielinen seurakunta. Kaikki suomenkieliset seurakunnat Vantaalla kuuluvat Helsingin hiippakuntaan, ja Vantaan ruotsinkielinen seurakunta kuuluu Porvoon hiippakuntaan. Vantaan seurakuntiin kuuluu 62 % vantaalaisista eli noin 130 000 henkeä. Vantaan seurakuntien jäsenet puhuvat yhteensä noin 30 eri kieltä äidinkielenään. Yleisimmät kielet suomen lisäksi ovat viro, venäjä ja ruotsi. (Vantaan seurakunnat – Kirkko Vantaalla i.a.)

Opinnäytetyöni työelämän ohjaajana toimi kansainvälisen työn sihteerin Sari Koistinen. Lisäksi yhteistyökumppaneina tässä hankkeessa olivat paikallisseurakuntien nuorisotyöntekijät lukuun ottamatta Vantaan ruotsinkielistä seurakuntaa, joka rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle.

Tutkimuksen toimintaympäristönä on myös Vantaan kunta, joka on yksi monikulttuurisimpia kuntia Suomessa. Vantaa on yli 200 000 ihmisen kaupunki ja siellä puhutaan äidinkielenä suomen lisäksi yli sataa (100) eri kieltä. Vuoden 2014 alussa Vantaalla asui 27 515 vieraskielistä, mikä oli 13,2 prosenttia koko Vantaan väestöstä. Tämä oli suurempi osuus kuin missään muussa Suomen kunnassa. Vuonna 2013 Vantaalla syntyi 2 563 vauvaa. Heistä noin joka viides (18 %) oli vieraskielinen. Monikulttuurisesta Vantaasta kertoo myös Vantaalla asuvien syntymäpaikat. Suurin osa Vantaalla asuvista on syntynyt Vantaalla (27,4 %), toiseksi suurin porukka on Helsingissä syntyneet (19,9 %), kun kolmanneksi suurin ryhmä on ulkomailla syntyneet (11,9 %). (Vantaan väestö 2013/2014, 8, 13–16.)

6.2 Aineiston keruu- ja analyysimenetelmät

Tutkimusmenetelmänä käytin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Valitsin laadullisen tutkimuksen, koska pyrin ymmärtämään yksilöiden kokemuksia ja näin lisäämään tietoa monikulttuurisista nuorista seurakunnan nuorisotyössä. Tutkimukselleni on tyypillistä laadullisen tutkimuksen ominaispiirre, jossa tutkittavana ovat singulaariset ilmiöt, tiettyjen yksilöiden kokemukset ja toiveet. (Soininen 1995, 34–35.)

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun. Haastattelu mahdollistaa tiedonhankinnan suuntaamisen itse haastattelutilanteessa. Haastattelu myös korostaa sitä, että haastateltava nähdään subjektina. Näin ihmisestä tulee merkityksiä luova ja aktiivinen osapuoli tutkimuksessa. Lisäksi haastattelu antaa mahdollisuuden selventää, syventää ja tarkentaa vastauksia haastattelutilanteessa, mikä voidaan nähdä etuna silloin, kun haastateltavat ovat nuoria. (Hirsijärvi & Hurme 2000, 35.) Pohdin aineistonkeruumenetelmää valittaessa myös kyselylomaketta. Päädyin kuitenkin haastatteluun koska se antaa paremmat motiivoinnin mahdollisuudet haastattelutilanteessa. Lisäksi monikulttuurisuuteen

liittyvät kysymykset vaativat usein täsmennystä, jonka vuoksi haastattelu soveltuu parhaiten tähän tutkimukseen. (ks. Hirsijärvi & Hurme 2000, 36.)

Tutkimushaastatteluja voidaan luokitella strukturoimattomiin ja strukturoituihin haastatteluihin sen mukaan, kuinka valmiit kysymykset haastattelussa on. Strukturoidun haastattelun ääripäässä on lomakehaastattelu, jossa on valmiit kysymykset ja vastausvaihtoehdot tietyssä järjestyksessä. Strukturoimattomassa haastattelussa rakenne muotoutuu puolestaan haastateltavan ehdoilla ja muistuttaa usein enemmän vapaata keskustelua kuin haastattelua. Strukturoimattoman ja strukturoidun haastattelun väliin jää puolistrukturoitu haastattelu, jossa jokin haastattelun näkökohta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. Tästä esimerkkinä on teemahaastattelu (focused interview), jossa käydään läpi samat teemat mutta kysymysten muotoilu ja järjestys saattavat vaihdella. (Tiittula & Ruusuvoori 2005, 11.)

Haastattelujen kestot vaihtelivat 30 minuutista 50 minuuttiin. Aloitin haastattelut kysymällä nuoren ikää ja sen jälkeen, miten nuori on päätenyt seurakunnan toimintaan mukaan. Tästä haastattelut jatkuivat omalla painollaan, ja aiheet vaihtelivat usein paljonkin haastattelun aikana. Kuitenkin varmistin aina, että sain vastaukset haastattelurungon (liite 1) kysymyksiin. Kaikki nuoret vastasivat kysymyksiin avoimesti ja haastattelutilanteet olivat oman kokemukseni mukaan mieluisia sekä minulle että haastateltaville. Pyrin haastattelijana siihen, etten toisi esiin omia mielipiteitä tai jakaisi omia kokemuksia haastattelujen aikana. Pyrin asettelemaan kysymykset myös mahdollisimman neutraalisti ja siten, etten johdattelisi nuorta tietynlaisiin vastauksiin.

Haastattelupaikkoina toimi aina suljettu tila, mikä loi heti luottamuksellisen ilmapiirin. Haastatteluiden äänittämiseen kysyin aina luvan suullisesti haastattelun alussa. Haastattelujen alussa kerroin myös, kuinka tulen käsittelemään tätä aineistoa ja kuinka tulen suojelemaan nuorten yksityisyyttä häivyttämällä heidän nimensä ja kotiseurakunnat valmiista opinnäytetyöstä. Kaikki nuoret antoivat luvan äänittää haastattelun. Äänittämiseen käytin puhelimeni ääninauhuritointoa, jonka käytön osasin entuudestaan, ja jonka äänenlaatu oli kiitettävä. Litteroin haastattelut usein jo seuraavalla viikolla haastatteluista. Litteroitua aineis-

toa tuli yhteensä hieman vajaat 60 sivua (A4). Analyysivaiheessa luokittelin vastaukset teemoihin ja tarvittaessa alateemoihin. Laskin osassa kohtia myös vastauksien lukumääriä.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida pohtimalla tutkimuksen validiutta eli pätevyyttä ja reliabiliteettiä eli toistettavuutta. Validiutta pohdittaessa täytyy miettiä, onko tutkittu sitä, mitä oli alun perin tarkoituskin tutkia. Tämän vuoksi tutkimusongelma on syytä pitää koko tutkimusprosessin ajan kirkkaana mielessä ja siihen on syytä palata tarvittaessa. Reliabiliteettiä pohdittaessa mietitään, onko tutkimus toistettavissa ja ovatko tulokset ei-sattumanvaraisia. (Hirsijärvi & Hurme 2000, 185–187.) Tässä tutkimuksessa luotettavuus taattiin yhdenmukaisella litteroinnilla, joka toteutettiin viikon kuluessa haastattelusta. Laadukkaan litteroinnin mahdollistivat hyvät nauhoitukset sekä huolellisesti tehty teemahaastattelurunko (liite 1).

Validiutteen liittyy myös ulkoinen validius, mikä tarkoittaa tutkimustulosten yleistettävyyttä (Hirsijärvi & Hurme 2000, 186). Tässä tutkimuksessa tulee lupaa ulkoisen validiuksen odotuksesta ja hyväksyä, että tutkimustulokset koskevat vain haastateltuja yksilöitä. Täten validiuden arvioimisen tulee olla varovaista tämän kaltaisessa tutkimuksessa. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös tutkijan kokemus ja osaaminen, mikä kasvoi merkittävästi tutkimuksen edetessä.

Tutkimuksen eettisyys taattiin tekemällä haastateltaville selväksi, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Pidin myös huolen, että raportointivaiheessa haastateltavien yksityisyydensuoja säilyi. Tein tämän häivyttämällä haastateltavien nimet ja seurakunnat raportista. Raportoinnin jälkeen tuhoan tutkimusaineiston huolellisesti näin edistäen aineiston käsittelyn eettisyyttä.

Eettisyyttä tarkasteltaessa tulee miettiä myös, kuinka tutkimusprosessi vaikuttaa haastateltaviin (Hirsijärvi & Hurme 2000, 20). Haastattelujen jälkeen haastateltavat antoivat positiivista palautetta haastatteluista. Lisäksi koin tutkijana, että nuoret kokivat haastattelut positiivisiksi kokemuksiksi. Raportin julkaisemiseen liittyy myös eettisiä kysymyksiä. On otettava huomioon, mitä vaikutuksia raportin julkaisemisella voi mahdollisesti olla haastateltaville (Hirsijärvi & Hurme 2000, 20). Tulin siihen tulokseen, että huolellisella raportoinnilla ja tunnistetietojen häivyttämisellä pystyn säilyttämään haastateltavien anonymiteetin, joten raportin julkaiseminen ei aiheuta haastateltaville negatiivisia seurauksia.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Kokemus omasta rippikoulusta

Haastateltavien kokemukset omasta rippikoulusta vaihtelivat. Osa koki oman rippikoulun positiiviseksi kokemukseksi mutta myös negatiivisia kokemuksia oli. Sen lisäksi haastatteluissa ilmeni, että nuorempien kanssa rippikoulun käyminen oli melko yleistä, ja kokemusta määrittävä tekijä. Neljällä nuorista oli jotakin positiivista sanottavaa omasta rippikoulusta. Omaa rippikoulua luonnehdittiin usein sanoilla hauska ja kiva. Myös omien isosten rooli korostui samoin kuten ystävien merkitys rippikoulussa. Kaksi haastateltavista kävi oman rippikoulun nuorempien kanssa.

(--) ja kävin sit seuraavana vuonna riparin vuotta nuorempien kanssa. Se oli aika jännä kokemus sinällää ku kaikki mun kaverit oli mun isosia.

Yhdellä haastateltavista oli positiivisten kokemusten lisäksi myös negatiivista sanottavaa omasta rippikoulusta. Tämä liittyi ulkopuolisuuden tunteeseen, joka syntyi ikäerosta muuhun rippikouluryhmään verrattuna. Huomioitavaa oli, että yhdellä haastateltavista oli ainoastaan negatiivista sanottavaa omasta rippikoulusta. Tähän vaikutti haastateltavan oma asenne ja ihmiset leirillä, joita nuori kuvaili erilaisiksi ja esittävän jotain roolia. Myös tämän nuoren puheessa ulkopuolisuuden tunne oli vahvasti esillä.

Se ei kyl ollu kiva, must tuntu et se oli mun elämän pisin viikko.

Rippikoulua pidetään ylivoimaisesti suurimpana vaikuttavana tekijänä omaan uskonnolliseen ajatteluun ja täten sen onnistuminen heijastuu myös muihin elämän osa-alueisiin. Rippikoulun on todettu myös vahvistavan uskoa ja muokkaavan asenteita kirkkoa ja kristinuskoa kohtaan myönteisemmiksi. Se myös toimii osalle ponnahduslautana muuhun seurakunnan toimintaan. On todettu,

että rippikoulun merkitys heijastuu vielä vuosienkin päähän rippikoulun päätyttyä. Toki sen merkitys on varsin yksilöllistä. (Murtonen 2009, 334–349.) Rippikoulun onnistumisella on valtava vaikutus nuoren elämään, samoin epäonnistuneella rippikoululla. Vaikka tässäkin tutkimuksessa ainoastaan yhdellä viidestä oli pelkästään negatiivisia kokemuksia omasta rippikoulusta, olisi se silti saattanut olla este muulle seurakunnan toiminnalle tämän nuoren kohdalla.

7.2 Kokemus isosena toimimisesta

Yhdellä nuorista ei vielä ollut kokemusta isosena toimimisesta haastattelujen aikana. Lopuilla neljällä isosena toimimiseen liittyi yhteenkuuluvuuden tunne, yhdessä tekeminen ja ystävät. Iltaohjelmien tekeminen sekä muun toiminnan ja ohjelman suunnittelu koettiin myös hauskaksi ja tärkeäksi. Lisäksi heittäytyminen, esiintyminen ja hyvän kokemuksen tuottaminen leiriläisille olivat osalle nuorista tärkeitä. Pääasiassa nuoret kokivat isosena toimimisen hauskaksi ja mielekkääksi.

No siis isosena oli mun mielest paljon kivempaa ku pikkusena, koska siis sillo oli enemmän vapaa-aikaa ku meiän ei tarvinnu olla opitunneilla. Mut se oli mun mielest niinku kivempi tuottaa muille sellane hyvä leiri ku sillee, tai en tiä.

(--) isostoiminnas sitä just tavallaa haalittii et saa olla ihmisten kaa ja tehä yhdessä se koko homma, iltaohjelma, hauskoit juttui, heittäytymistä, voi nauraa myös itellee (--)

Siel leireil on sellane niinku, ku asutaa kuitenkin viikko saman katon alla ja pikkuhiljaa syntyy sellane yhtenäisyyden tunne (--)

Myös isosena toimimiseen liittyi kahdella nuorista negatiivisia kokemuksia. Nämä kokemukset toisella liittyivät leirillä järjestettyyn toimintaan, jota ei koettu niin mielekkääksi, kuten hartaudet ja messut. Toisella nuorista negatiivinen kokemus liittyi omaan suoriutumiseen ryhmänohjaajana. On huomioitavaa, että kokemus omasta rippikoulusta ja isosena toimimisesta rakentuvat samoista elementeistä, ystävydestä ja yhdessäolosta. Kun on tutkittu vapaaehtoistoimintaan osallistuvien nuorten motiiveja, on todettu, että niissä korostuu juuri ystä-

vyyden merkitys ja halu olla osa suurempaa yhteisöä. On monia syitä lähteä isoseksi, mutta lähes jokaisella toistuu seuraavat syyt: halu päästä leirille, halu olla toteuttamassa nuoremmille hyvä rippikoulu ja se, että oma rippikoulu on ollut myönteinen kokemus. (Porkka 2009, 315–318.) Näiden odotusten toteuttaminen johtaa positiiviseen kokemukseen myös itse toiminnasta.

7.3 Nuorten syyt lähteä mukaan seurakunnan toimintaan

Haastatteluissa nousi vahvasti esille kaksi syytä lähteä mukaan seurakunnan toimintaan: ystävät ja mukava kokemus seurakunnan toiminnasta, mikä on selkeästi linjassa aiemmin esitetyn Porkan tutkimuksen kanssa. Kolme nuorista kertoi, että ystävä oli suostutellut mukaan toimintaan ja kaksi nuorta kertoi oman rippikoululeirin olleen niin kiva, että halusi lähteä katsomaan minkälainen isoskoulutus olisi. Huomioitavaa oli, että kaksi nuorista oli jo mukana jossain määrin seurakunnan toiminnassa ennen omaa rippikoulua. Lisäksi vaikuttaviksi tekijöiksi nuoret mainitsivat hyvän vastaanoton seurakunnan toiminnassa ja mukavan yhdessäolon.

(--) syksyllä rupes olee noit nuorten iltoi, ja sitte mun kaveri niinku kerran pyys mut mukaa. (--) Sit mä olin niinku et no mäpä tuun kattoo et minkälaine meininki tääl on et niinku en mä usko et ne heittää mua heti ulos vaik oisin joku ortodoksi tai et ku mä oon niinku, en mä niinku pelänny mitää tollast, koska ei se kuulu sellasee tapaa mitä kirkos tehtäis. nii sit me käytii siellä ja oli aika niinku yllättävän nasta meininki.

(--)leirin jälkee tuli semmonen fiilis et haluu ite mennä tekee samanlaisii juttui.

Kun vieraskielisten lasten ja nuorten vapaa-aikaa on tutkittu, on huomattu, että harrastaminen venäjää ja englantia kotonaan puhuvien nuorten kohdalla on hyvin samanlaista kuin suomea äidinkielenään puhuvien kohdalla. Sen sijaan somaliankielisillä lapsilla harrastaminen on harvinaisempaa. Tätä selittää esimerkiksi kulttuuriin ja Islamiin liittyvät normit, tiukat sukupuoliroolit ja taloudelliset syyt. Lisäksi luottamuspuola maahanmuuttajayhteisön ja suomalaisten toimijoi-

den välillä voi vaikuttaa lasten harrastuksiin. Stenvall toteaa artikkelissaan, että lasten harrastaminen kaipaa lisää variaatioita, eikä kilpailuun tukeutuvaa liikuntaharrastusta tulisi nähdä enää yhteiskunnan normina. (Stenvall 2009.) Seurakunnan toiminta näyttäytyy vastausten valossa myös eräänlaisena harrastuksena. Siihen on pyydetty mukaan ystävän toimesta, se on ilmaista ja sieltä on löytynyt välittävä yhteisö. Parhaimmillaan isostoiminta voisi toimia harrastuksena myös selkeästi yhteiskunnan marginaalissa eläville nuorille.

7.4 Kokemus isoskoulutuksesta

Kaikki haastateltavat olivat käyneet tai olivat mukana isostoiminnassa. Se vaikutti myös olevan toiminnan keskipiste nuorille. Kokemus isostoiminnasta jakaantui neljään luokkaan: isostoiminta koettiin mielekkääksi ja mukavaksi toiminnaksi, isostoiminnassa koettiin kuuluvan johonkin joukkoon, isostoiminnassa koettiin eriarvoisuutta ja ulkopuolisuuden tunnetta sekä isostoiminta koettiin tylsäksi. Vaikka luokat näyttävät sulkevan toisensa pois, oli silti nuoria, jotka kuuluivat useampaan luokkaan. Positiivisia kokemuksia isostoiminnasta tuli määrällisesti enemmän kuin negatiivisia.

(--) mä menin tonne isoskoulutukseen nii siel oli mun kavereita, sen takii siel oli hauskaa ja siel mä pystyn olla oma itteni.

(--) ja sitku mä ajattelin et jos se opiskelu ois semmost iha kauheen tylsää nii emmä sitte, mut se oli sellast ei niinku koulus vaa sellast erilaist nii se oli ihan kiva.

(--) ensimmäisen vuoden isoskoulutus oli mun mielest tylsä, siel tota oli tosi paljon sellasii asioit mitkä mun mielest oli itsestään selvyiksi (--)

Isoskoulutuksesta ollaan siirtymässä kohti isostoimintaa. Toimintaa kuvaavampi sana olisi isoskasvatus. Nuorisokasvatuksen ja erityisesti kristillisen kasvatuksen tulisi olla läsnä kaikessa seurakunnan järjestämässä nuorisotyössä ja kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet tulisi olla siinä läsnä. Vastausten perusteella

tässä on jossain määrin onnistuttu, toisaalta isoskoulutus on koettu myös tylsäksi.

7.5 Kokemus muusta seurakunnan toiminnasta

Nuorten kokemukset nuortenilloista, messuista ja muusta seurakunnan toiminnasta olivat pelkästään positiivisia. Vastauksista myös huomasi, että nuorten osallistuminen muuhun seurakunnan toimintaan isoskoulutuksen ja nuorteniltojen lisäksi oli vähäistä. Tämä varmasti vaikuttaa siihen, minkä vuoksi negatiivisia kokemuksia ei tullut esille. Kokemukset jakaantuivat kahteen luokkaan, mukavaan tekemiseen ja toimintaan sekä yhteisöllisyyden kokemiseen.

(--) niinku just tääl seurakunnas on se jotenki et tääl on jotenki nii jotenki hyvä yhteismeininki.

No ne (nuortenillat) on iha kivoja. Siel on jengii, tuttuja, kaikkii niinku myös jotka ei oo täällä isoskoulussa ja pikkusen nii on muitaki. Sitte tekeminen on siellä kaikkee lautapelei pelailla, biljardii, pingistä, ja pelejä ja suurin piirtein kavereille jutteluu se on. semmost jotai tekemistä. Muutaku ku tietokoneel pelaamine (--)

7.6 Nuorten näkemykset itsestään seurakunnan toiminnassa tulevaisuudessa

Haastatteluissa kaikki nuoret näkivät itsensä jossain määrin mukana seurakunnan toiminnassa vielä lähitulevaisuudessa. Ainoastaan kerran vastuksissa nousi esille epävarmuus siitä, että pysyykö mukana seurakunnan toiminnassa.

(--) mut enmä tiiä mä en osaa viel sanoo näenkö koska mul on jotenki nii monta rautaa tules täl hetkel et tavallaa tosi vaikee lähtee sanoo.

Vastauksista näkyi, että valtaosa nuorista halusi olla mukana seurakunnan toiminnassa, jos se vain oli mahdollista. Lisäksi nuoret kokivat, että seurakunnan toiminnassa on hyväksyttävää olla mukana vielä vanhempanakin. Nuoret näki-

vät isostoiminnan luonnollisena jatkumona apuohjaajana toimimisen. Lisäksi osa nuorista ajatteli jumalanpalveluselämän jatkuvan vielä isosvuosien jälkeen.

(--) onhan täällä niinku armeijanki käyny tyyppi apparina (apuohjaajana) nytten. Nii aika vanhoja, niinku 4 vuotta mua vanhempaa on täällä viel apparina, nii en mä siin mitää väärää nää jos mä tääl oon vielä, ja sit meen appariks ehkä.

Jokaisen nuoren kohdalla tulevaisuus näyttäytyi omana valintana. Seurakunnan koettiin tarjoavan toimintaa ja yhdessäoloa vaikka ikää tulisi lisää. Kunnallisessa nuorisotyössä työ rajataan usein ikäluokkiin. Nuorisotalot ovat ikärajoitteisia, ja täytettyäsi 18 vuotta et enää saa käydä nuorisotalolla. Samankaltaista ikärajaa ei tunnu olevan seurakunnan työssä, mikä varmasti vaikuttaa nuorten vastauksen taustalla.

7.7 Mitä nuoret muuttaisivat seurakunnan toiminnassa?

Nuorilta tuli hyviä ajatuksia siitä, mitä voisi muuttaa seurakunnan toiminnassa. Ainoastaan yksi nuorista ei keksinyt mitään kehitettävää tai muutettavaa, mutta myönsi, että kehitettävää varmasti löytyy. Vastaukset jakaantuivat kolmeen luokkaan: kehittämistä tai muutettavaa löytyi työntekijöiden asenteista, viestinnästä ja työn painopisteestä. Yksi nuori koki työntekijöiden asenteet liian painostaviksi liittyen uskoon ja uskomiseen. Nuori painotti, että on paljon erilaisia syitä käydä esimerkiksi rippikoulu. Hän tiesi monta nuorta, jotka kävivät rippikoulun sen vuoksi, että saa rahaa vanhemmiltaan konfirmaatiopäivänä.

Nii sitte ku mun mielestä niinku ku yritetään saada niit (rippikoululaisia) kuitenkin mukaa niihin juttuihin nii se ei auta et on sillee et jes Jeesus on paras ja Jumala on paras, et teiän täytyy uskoo niihin. Ku välil must tuntuu et papit on ehk jollai taval vähä liian painostavii jo siin alkuvaiheessa.

Toinen nuori kertoi, kuinka työntekijöiden asenteet muihin kirkkoihin olivat loukanneet tai häirinneet nuorta. Osa nuorista tuli perheistä, joissa oli useaa eri

kirkkokuntaa, mikä selittää nuoren loukkaantumisen. Nuori kertoi perheestään, johon kuului kahta eri kirkkokuntaa. Hän kertoi myös, että oli kokenut häiritseviä mielipiteitä oman seurakunnan toiminnassa liittyen toiseen, itselleen läheiseen kirkkokuntaan. Nämä nuorta häiritsevät mielipiteet olivat tulleet seurakunnan työntekijältä sekä vapaaehtoisilta. Nuori toivoi, ettei tämänkaltaista tapahtuisi seurakunnan toiminnassa ja että käsitys muista kirkoista voisi muuttua suvaitsevaisempaan suuntaan.

Yksi nuorista toivoi työntekijöiden sisäiseen viestintään muutosta. Sekava tai ristiriitainen viestintä koettiin ärsyttäväksi ja häiritseväksi. Tämä korostui erityisesti silloin kun nuorille jaettiin isospaikkoja rippikouluihin.

(--) yks asia mikä mua on tosi paljon ärsyttäny ja häirinny on tota työntekijöiden sisäinen kommunikaatio, joka ei niinku, siis mä en todellakaa oo ainut, siis mä oon kuullu siit siitä asti ku mä alotin täällä et siis täällä on tosi paljon kommunikaatio ongelmia (--)

Kolmantena vastauksista nousi esille kehittämisen tarve liittyen työn painopisteisiin. Nuoret toivoivat, että myös jatkossa seurakunnat ja kirkot panostavat nuoriin ja nuorisotyöhön. Nuorissa nähtiin tulevaisuus, ja yksi nuorista näki seurakunnan nuorisotyön vaikuttavan merkittävästi oman elämän kulkuun. Täten myös painopisteen säilyttäminen ja siirtäminen kohti nuorisotyötä on luonnollinen toive.

(--) lähtis tavallaa siihe et panostais tosi paljo nuorii, ja mun mielest se on kirkolle tosi tärkeä juttu et nuorist pidetään huolt. Se on tosi niinku sellast vaikuttavaa aikaa ku on nuori. Mä voin sanoo niinku et mulle tää kirkko on auttanu tosi paljon päätöksiin ja elämää ja tälle et mä en lähteny vaik johki toiselle tielle niin sanotusti.

7.8 Mitä nuoret eivät muuttaisi seurakunnan toiminnassa?

Nuorten oli helpompi kertoa asioita, mitä ei heidän mielestä saa muuttaa. Vastauksista nousi esille kaksi luokkaa: nuorisotyö ja diakonia. Näistä nuorisotyö jakaantui vielä kahteen alaluokkaan, musiikkiin ja iltaohjelmaan. Musiikin merkitys yksilön kulttuuri-identiteetille on huomattu myös muissa tutkimuksissa. Musiikkia voidaan pitää yhtenä tehokkaimmista kotoutumista edistävästä välineistä. (Mashaire 2009.) Nuorisotyötä pidettiin tärkeänä ja luovuttamattomana osana kirkon työtä. Vastajaat kokivat, että on tärkeää, että nuorille tarjotaan toimintaa ja turvallinen paikka, missä voi viettää aikaa.

Niinku on paikka mihin niinku voi tulla ja jutella kavereille ja sillee. Se on yks asia mistä mä en lähtis kompromisoimaan.

Myös diakoniatyö tuli esille vastauksista. Avun antamista pidettiin tärkeänä, ja samoin luovuttamattomana osana kirkon työtä. Diakonian merkitys saattaa korostua niiden nuorten kohdalla, jotka ovat saaneet apua tai ovat olleet mukana antamassa apua. Lisäksi diakonian opettaminen koettiin tärkeäksi.

Se miten ne (seurakunta) on tai miten ne auttaa nii paljo ihmisii. Joka keskiviikko ihmiset joil ei oo ruokaa kotona pääsee sinne syömää tällee, nii se on tosi mukavasti tehty, ja diakoniaki on. Jaksaa miettii sun asioita. Siel on nii paljon toimintaa ja kans se et lapset, et äidit saa pitää taukoi ja tuoda lapsensa sinne ja sit ne voi hoitaa.

Lisäksi nuorisotyön osana musiikki ja iltaohjelmat nähtiin tärkeinä seurakunnan toiminnan kannalta. Musiikki ja musikaalisuus koettiin seurakunnan omaksi jutuksi. Mahdollisuus laulaa ja soittaa seurakunnan toiminnassa teki siitä ainutlaatuisia esimerkiksi verrattuna kunnalliseen nuorisotyöhön.

No tää musikaalisuus mikä tääl on, se on niinku tosi ihanaa. Tääl soitetaan paljon, lauletaan paljon, se on niinku ehk kivoin juttu mitä tääl on.

Myös iltaohjelmat, ilmaisutaide ja näytteleminen koettiin seurakunnan toimintaa korostavaksi. Nuoret pitivät sitä tärkeänä, hauskana ja luokseen kutsuvana.

Myös nuorten muistellessa omaa rippikoulua osa nuorista muisti omien isosten tekemät iltaohjelmat.

(--) jotenki se niinku et monet pääs kuorestaan ulos. Oli niinku nii heittäytyväisii. Ja sit mä olin niinku et mä kiinnostuin siitä, koska mä oon ite nii heittäytyväinen ihminen.

On tutkittu, että rippikoulunopettajat suhtautuvat myönteisesti musiikkiin rippikoulussa. Voidaankin todeta musiikin liittyvän kaikkeen rippikoulun toimintaan. (Tamminen, Liiri, Väkeväinen, Saarinen 2009, 190.) Eräässä tutkimuksessa nuorilta on kysytty viisi vuotta rippikoulun jälkeen, mikä heille oli jäänyt päällimmäiseksi mieleen. Useimmilla nuorilla se oli hauska yhdessäolo, pelit ja leikit. Nämä pelit ja leikit sijoittuvat usein iltaohjelmaan, joten sillä on erityisen merkittävä rooli rippikoulun onnistumisen kannalta. (Hämäläinen 2009, 91.) Tämän tutkimuksen valossa voidaan todeta, että sekä musiikilla, että iltaohjelmilla on myös yksilön kannalta erityinen asema. Nuorten kuvaukset siitä, kuinka on päässyt kuorestaan ulos, tai siitä kuinka on saanut heittäytyä, kertovat paljon musiikin ja ilmaisutaidon merkityksestä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kokemusta määrittävä tekijä oli usein joko yhteisöllisyyden tunne tai mielekäs tekeminen. Riippumatta siitä, oliko kyseessä isoskoulutus, oma rippikoulu vai ryhmänohjaajana toimiminen, niin aina kokemus yhteenkuulumisesta ja mielekkästä tekemisestä nousi esille. Nuorten negatiiviset kokemukset vastaavasti painoutuivat ulkopuolisuuden tunteeseen ja tylsään tekemiseen eli edellä mainittujen vastakohtiin. Näin voidaan yleistää, että toiminnasta riippuen yhteisöllisyys ja mielekäs tekeminen ovat nuoren kokemuksen keskiössä. Voidaan todeta, että nuoren odotusten täytyessä kokemus on positiivinen. Syyt lähteä isoseksi vaihtelevat paljon, mutta lähes kaikilla toistuu halu päästä leirille, halu olla toteuttamassa nuoremmille hyvä rippikoulu ja se, että oma rippikoulu on ollut myönteinen kokemus. (Porkka 2009, 315–318.) Voidaan olettaa, että samankaltaisia odotuksia nuoret asettavat myös muulle seurakunnan toiminnalle ja näiden odotusten täytyessä kokemus on positiivinen. Vastaavasti negatiiviset kokemukset muodostuvat näiden odotusten täyttämättä jäämisestä.

Tutkimustulokset kertovat nuorisotyön tämän hetkisestä laadusta jotakin. Monikulttuurisen taustan omaavat nuoret olivat saaneet yhteenkuuluvuuden tunteen. Seurakunnat saattavat olla monelle se ainoa paikka, jossa tämänkaltaista yhteisöllisyyttä voi kokea. Tätä yhteisöllisyyden tunnetta selittää tutkimuksen mukaan musiikki, leirit ja yhteinen tekeminen. 60-luvulta kehittynyt gospelkulttuuri on jo niin juurtunut nuorisotyöhön, että nuoret näkivät sen luovuttamattomana osana toimintaa. Leirielämä ja siellä muodostuva yhteisöllisyys, uudet ystävät ja yhdessä tekeminen ovat niitä asioita, jotka integroivat nuoren osaksi yhteisöä riippumatta kulttuuritaustasta. Lisäksi seurakunnan toiminnassa nuoret kokivat, että siellä on tilaa olla oma itsensä. Tutkimukseen vastanneet nuoret olivat ehkä tarpeeksi sosialisoituneet suomalaiseen yhteiskuntaan, jotta seurakunnan toiminta tuntui luontevalta. Kaiken kaikkiaan näiden nuorten kohdalla seurakunnan työ on onnistunutta ja pääasiallinen viesti nuorilta oli kiitollisuus ja ilo seurakunnan toiminnasta. Tästä voidaan vetää johtopäätös, että tutkimukseen osallistuneet seurakunnat ovat onnistuneesti kohdanneet monikulttuurisia nuoria.

Tutkimuksen nuoret olivat löytäneet paikkansa seurakunnan toiminnasta. Aiheellinen jatkotutkimuksen aihe olisi selvittää, kuinka seurakunnat, joiden toiminnassa on mukana monikulttuurisia nuoria, eroaa niistä seurakunnista, joiden toiminnassa ei ole mukana monikulttuurisia nuoria. Päällisin puolin vaikuttaa siltä, että seurakunnat eivät ole luopuneet mistään. Monikulttuurisuuden kohtaaminen ei ole vanhasta luopumista vaan uuden saamista. On kuitenkin rohkaisevaa, että Vantaalla on seurakuntia joiden nuorisotyön luonnollisena osana on jossain määrin monikulttuurisuus. Nuorten halu olla seurakunnan toiminnassa mukana jatkossakin todistaa siitä, että he ovat saaneet kasvaa seurakuntayhteydessä. Näin voidaan vetää johtopäätös, että onnistunut nuorisotyö johtaa aktiivisiin seurakuntalaisiin aikuisuudessaakin ja vahvistaa kirkon jäsenyyttä.

Tulevaisuudessa nuoret toivoivat näkevän enemmän tai vähintään yhtä paljon painotusta nuorisotyössä. Epävarmat taloudelliset ajat heijastuivat huolina myös tutkimuksen vastauksissa. Nuorisotyö oli luonnollisesti nuorille tärkeä ja korvaamaton työmuoto, jonka toivottiin jatkuvan elinvoimaisena. Lisäksi nuoret kaipasivat tehokkuutta ja muutosta sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Asenteet muita kirkkokuntia tai muita uskontoja kohtaan ovat avainasemassa monikulttuurisuutta kohdatessa. Mielenpitoet maailman uskonnoista satuttavat eritavalla monikulttuurisia nuoria, joiden lähipiiri voi olla hyvin uskonnollisesti moninainen. Monikulttuuristen nuorten myötä muut kirkkokunnat sekä uskonnot tulevat lähelle. Tämä tekee uskontodialogista erottamattoman osan kaikkea toimintaa. Uskontodialogi tarkoittaa uskontojen välistä kohtaamista. Sillä pyritään lisäämään yhteisymmärrystä erilaisten käsitysten välille. (Aamenesta öylättiin i.a). Tämän kaltaiselle uskontodialogille tulee olla tilaa myös nuorisotyössä.

Tutkimuksessa ei erityisesti noussut monikulttuurisuuden haasteet esille. Tähän vaikuttaa erityisesti nuorten kotoutumisen aste, jos voidaan edes puhua kotoutumisesta niiden nuorten kohdalla, jotka ovat aivan vauvaiässä muuttaneet Suomeen. Kotoutuminen tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja sopeutuu suomalaiseen yhteiskuntaan ja omaksuu uusia tietoja, taitoja ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat aktiivisen osallistumisen uudessa kotimaassa (Sisäministeriö i.a.). Valitettavasti en kuitenkaan tutkimukseen saanut nuoria, jotka olisivat

muutaman vuoden sisällä tulleet Suomeen, mikä on tutkimustulos itsessään. Vantaan seurakuntien nuorisotyö ei tavoita hiljattain maahan tulleita nuoria, pakolaisia tai turvapaikanhakijoita. Vaikka tutkimukseen osallistuneet nuoret olivat löytäneet paikkansa seurakunnan toiminnasta, on silti nykytilanne äärimmäisen huolestuttava. 27 515 vieraskielisestä merkittävä määrä on rippikoulun jälkeisen nuorisotyön kohderyhmää, karkeasti sanottuna noin 2 000 nuorta (Vantaan väestö 2013/2014. taulukko 1.10). Tähän tutkimukseen löysin kuitenkin vaivoin viisi nuorta haastateltavaksi.

Tämä opinnäytetyö ja sen tulokset jättävät suuren kysymyksen. Tulokset osoittavat, että monikulttuuriset nuoret on poikkeuksetta kohdattu vähintäänkin kiitettävästi seurakunnan toiminnassa. Silti samaan aikaan tutkimusta tehdessä oli selvää, että monikulttuurisuus on jokseenkin vieras ilmiö seurakuntien nuorisotyössä. Tästä kertoi muun muassa monikulttuuristen nuorten vähäinen määrä seurakunnissa. Jääkin arvoitukseksi, miksi monikulttuurisia nuoria ei ole enemmän seurakunnan toiminnassa mukana, kun heidän kohtaaminen on ollut niin onnistunutta tähän asti. Kenties tällä hetkellä eletään murrosta, jona aikana monikulttuurisuus löytää tiensä myös seurakuntien nuorisotyöhön. Se olisi suotavaa, koska kirkko on luonteeltaan universaali, kansainvälinen ja monikulttuurinen. Tasa-arvo ja samanarvoisuus Jumalan edessä ovat olennainen osa kristinuskoa ja sen opettaminen ja todeksi eläminen tulisi näkyä kirkon nuorisotyössä. (Silfverhuth 2005, 155.)

LÄHTEET

- Aamenesta öylättiin i.a. Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Uskontodialogi
Viitattu 13.8.2015
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Uskontodialogi>
- Abdulkarim, Maryan 2013. Somalialainen perhekäsitys on laaja Teoksessa Os-
ku Haapasaari ja Elina Korhonen (toim.) Mikä perhe? Perhe eri
kulttuureissa. Väestötietosarjan osa 26. Viitattu 3.2.2015
[http://vaestoliitto-fi-
bin.directo.fi/@Bin/6add0a4036c42fb9322e13c5449bf3ac/1429683
992/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_nettkirja.pdf](http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/6add0a4036c42fb9322e13c5449bf3ac/1429683992/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_nettkirja.pdf)
- Aikkila, Tiina & Pirkkala, Heljä 2008. ”Minä haluaisin joka päivä tehdä erilaisia
juttuja.” – Maahanmuuttajanuorten kokemuksia ja toiveita ryhmä-
toiminnasta. Opinnäytetyö. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Hoito-
työn koulutusohjelma. Viitattu 29.1.2015
[https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25901/STH5STiinaA
HeljaP.pdf?sequence=1](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25901/STH5STiinaAHeljaP.pdf?sequence=1)
- Arvilommi Nicola & Voima Kyösti 2011. MMK 1 Johdanto opintojaksoon. Diako-
nia-ammattikorkeakoulu materiaalipankki.
- Chestakova, Marija 2009. Itä-Helsingissä asuvien venäläisten nuorten koke-
mukset kirkosta ja kiinnostus seurakunnan työtä kohtaan. Opinnäy-
tetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma.
Viitattu 29.1.2015
[https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5597/Chestakova_M
arija_2009.pdf?sequence=1](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5597/Chestakova_Marija_2009.pdf?sequence=1)
- Dunderfelt, Tony 1998. Elämänkaaripsykologia. Porvoo: WSOY
- Haastettu kirkko 2012. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-
2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Viitattu 17.3.2015
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F200
30A70E/\\$FILE/Haastettu%20kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Haastettu%20kirkko.pdf)

- Halme, Lasse 2010. Uskonto ja yksilö. Teoksessa Martin Ubani, Arto Kallioniemi ja Juha Luodeslampi (toim.) Kokonaisvaltainen kasvatus, lapsi ja uskonto. Helsinki: Lasten Keskus, 54-68.
- Harinen, Päivi 1999. A New Morality in Traditional Frames. Traditional Values and the "Casual Morality" of Finnish Young People. Teoksessa Vesa Puuronen (toim.) Youth in Everyday Life Contexts. Joensuun yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Joensuu:Joensuun yliopistopaino, 40-47.
- Hiltunen, Anna-kaisa i.a. Sanasto. Kulttuurivähemmistöprojekti. Taidemuseoalan kehittämissyksikkö Kehys. Viitattu 4.3.2015.
http://www.cultureforall.info/doc/monikulttuurisuus_kansio/sanasto.pdf
- Hirsijärvi Sirkka & Hurme Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki:Yliopistopaino.
- Homma hanskassa! Päiväkodin monimuotoisuus rikkautena 2009. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Oppaita ja työkirjoja 2009:3. Viitattu 5.3.2015. http://mucca.fi/wp-content/uploads/2009/12/homma_hanskassa.pdf
- Hossain, Ilora; Marttila-Hossain, Lea & Hossain, Masud 2013. Perhe Bangladeshissa. Teoksessa Osku Haapasaari ja Elina Korhonen (toim.) Mikä perhe? Perhe eri kulttuureissa. Väestötietosarjan osa 26. Viitattu 3.2.2015 http://vaestoliitto-fibin.directo.fi/@Bin/6add0a4036c42fb9322e13c5449bf3ac/1429683992/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_netikirja.pdf
- Hämäläinen Riikka 2009. Havainnointitutkimus rippikoulun iltaohjelmasta: puujalkojen kaatopaikka vai tärkeä oppimistilanne? Teoksessa Tapani Innanen ja Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Kirkon tutkimuskeskus. Tampere: WS Bookwell Oy, 91-111.
- Kallinen, Eija & Huttunen, Timo 2005. Ennen meitä – 100 vuotta kristillistä nuorisotyötä. Teoksessa Terhi Paananen ja Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki:Kirjapaja Oy, 295-310.
- Kivijärvi, Antti & Honkasalo, Veronika 2010. Monikulttuuristen nuorten ja nuorisotyöntekijöiden tulkintoja rasismista. Teoksessa Tuomas Martikainen

- nen ja Lotta Haikkola (toim.) Maahanmuutto ja sukupolvet. Nuoriso-
tutkimusverkoston julkaisuja 106. Helsinki: Hakapaino. 257-272.
- Kohtaamisen kirkko 2014. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suun-
ta vuoteen 2020. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 7. Kirkkohallitus.
Viitattu 5.2.2015
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DCE983E0BD021E94C2257CAE0046C59D/\\$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DCE983E0BD021E94C2257CAE0046C59D/$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf)
- Kunnat.net 2012. Opetus ja kulttuuri. Kirjasto, kulttuuri, liikunta, nuoriso. Nuori-
sotyö. Viitattu 9.3.2015
<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/opeku/kulti/nuoriso/Sivut/default.aspx>
- Laki holhoustoimesta 1999/442, 1.4.1999. Viitattu 2.3.2015
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990442>
- Lauhamaa, Pigga; Rasmus, Eeva-Liisa & Judén-Tupakka, Soila 2006. Saame-
laiskasvatus sosialisointi, enkulturaation ja identiteetin käsitteiden
valossa. Teoksessa Tuomas Martikainen (toim.) Ylirajainen kulttuu-
ri. Etnisyys Suomessa 2000-luvulla. Etnisten suhteiden ja kansain-
välisen muuttoliikkeen tutkimuksen seura ry:n julkaisuja. Helsinki:
Hakapaino. 190-211.
- Luomaniemi, Santeri 2014. Monikulttuurisuus Vantaan seurakuntien nuoriso-
työssä. Vantaan seurakuntayhtymälle tehty kartoitus.
- Martikainen Tuomas 2011. Suomi remix. Helsinki: Like Kustannus Oy
- Martikainen, Tuomas; Saari, Matti & Korkisaari, Jouni 2013. Kansainväliset
muuttoliikkeet ja Suomi teoksessa Tuomas Martikainen, Pasi Sauk-
konen ja Minna Säävälä (toim.) Muuttajat. Kansainvälinen muutto-
liike ja suomalainen yhteiskunta. Helsinki: Gaudeamus. 23-54.
- Martikainen, Tuomas; Sintonen, Teppo & Pitkänen, Pirkko 2006. Ylirajainen
liikkuvuus ja etniset vähemmistöt. Teoksessa Tuomas Martikainen
(toim.) Ylirajainen kulttuuri. Etnisyys Suomessa 2000-luvulla. Etnis-
ten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkimuksen seura
ry:n julkaisuja. Helsinki: Hakapaino. 9-41
- Mashaire Percy 2009. Musiikki afrikkalaisten maahanmuuttajien kotoutumisen
ja identiteetin rakentamisen välineenä. Teoksessa Tuula Joronen

- (toim.) Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuripalvelut pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskus tutkimuksia 4/2009. Helsinki:Edita Prima Oy, 159-170.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa johdatus kristilliseen kasvatukseen toimittanut Jouko Porkka. Helsinki: Lasten Keskus, 63-83.
- Murtonen Sari 2009. Rippikoulun merkitys nuoren aikuisen uskonnollisessa elämänkaareissa. Teoksessa Tapani Innanen ja Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Kirkon tutkimuskeskus. Tampere: WS Bookwell Oy, 329-349.
- Nieminen, Juha 2007. Puuttuva lenkki – Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehityksenä. Teoksessa Elina Nivala ja Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto julkaisuja 73. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy. 30-63.
- Nuorisolaki 2006/72, 27.1.2006. Viitattu 5.2.2015
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Pirnes, Laura & Vanttaja, Kaisu 2013. Monikulttuuriset vertaissuhteet Byströmin nuortenkahvilassa. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 29.1.2015
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/68736/Oulu_Pirnes_Vanttaja_2013.pdfsecurity.pdf?sequence=1
- Porkka Jouko 2009. Rippikoulusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön – Iseksi haluamisen motiivit ja odotukset. Teoksessa Tapani Innanen ja Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Kirkon tutkimuskeskus. Tampere: WS Bookwell Oy, 311-328.
- Porkka, Jouko 2008. Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin aikaan. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 153-220.
- Rauhala, Lauri 1989. Ihmisen ykseys ja moninaisuus. Helsinki:Karisto Oy.
- Rotkirch, Anna 2013. Johdanto: Perheet maailmassa. Teoksessa Osku Haapa-saari ja Elina Korhonen (toim.) Mikä perhe? Perhe eri kulttuureissa. Väestötietosarjan osa 26. Viitattu 22.4.2015 <http://vaestoliitto-fi->

bin.directo.fi/@Bin/6add0a4036c42fb9322e13c5449bf3ac/1429683992/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_nettkirja.pdf

- Räty Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tampere:Tammi
- Saukkonen, Pasi 2013. Erilaisuuksien suomi. Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot. Helsinki: Gaudeamus.
- Silfverhuth Olli-Pekka 2005. Kansainvälisyys on kirkossa. Teoksessa Terhi Paananen ja Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki:Kirjapaja Oy, 147-155.
- Sinkkonen, Jari 2010. Nuoruusikä. Juva: WSOY
- Sisäministeriö i.a. Maahanmuutto. Kotoutuminen. Viitattu 13.8.2015
<https://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto/kotoutuminen>
- Skogberg, Hanna & Kaukoranta, Riikka 2013. Bolivian perheet perinteiden ja uuden ajan ristiaallokossa. Teoksessa Osku Haapasaari ja Elina Korhonen (toim.) Mikä perhe? Perhe eri kulttuureissa. Väestötietosarjan osa 26. Viitattu 3.2.2015 http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/6add0a4036c42fb9322e13c5449bf3ac/1429683992/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_nettkirja.pdf
- Soininen, Marjaana 1995. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turun yliopiston täydennyskoulutuksen julkaisuja A: 43. Turku:Painosalama Oy
- Stenvall Elina 2009. Vieraskielisten lasten harrastamisen yhtäläisyydet ja erot. Teoksessa Tuula Joronen (toim.) Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuripalvelut pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskus tutkimuksia 4/2009. Helsinki:Edita Prima Oy, 89-98.
- Tamminen Suvi, Liiri Jenni-Kristiina, Väkeväinen Eija & Saarinen Johannes 2009. Elmä, usko, rukous – ja musiikki. Teoksessa Tapani Innanen ja Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Kirkon tutkimuskeskus. Tampere: WS Bookwell Oy, 167-192.
- Tiittula, Liisa & Ruusuvuori, Johanna 2005. Johdanto. Teoksessa Johanna Ruusuvuori ja Liisa Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere:Vastapaino, 9-21.
- Vantaan seurakunnat i.a. Kirkko Vantaalla. Viitattu 20.4.2015.
<https://www.vantaanseurakunnat.fi/fi/hallinto/kirkko-vantaalla>

Vantaan seurakuntien keskusrekisteri 2014. Luettelo seurakunnan jäsenten äidinkielestä.

Vantaan väestö 2013/2014. Vantaan kaupunki, tietopalveluyksikkö. Väestöraportti. Viitattu 3.11.2014.

http://www.vantaa.fi/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset/julkaisut/vaestoraportit

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO

Haastateltavan ikä? _____

1. Haastateltavan kokemuksia seurakunnan toiminnasta?

- Missä seurakunnan toiminnassa olet mukana?
- Mikä on ollut kivaa, mikä kurjinta?
- Mitä kaikkea olet tehnyt seurakunnan kanssa?
- Miksi olet mukana seurakunnan toiminnassa?

2. Haastateltavan toiveita tulevaisuudelle seurakunnan toiminnasta?

- Mitä haluaisit vielä tehdä seurakunnan kanssa?
- Mitä muuttaisit seurakunnan toiminnasta, ja miksi?
- Mitä et missään nimessä muuttaisi seurakunnan toiminnasta?